

Frank van den Nieuwenhuijzen

column

Véronique Hermans & Patrick Wolters
Ruud de Moor Centrum, Open Universiteit
Nederland & Carboon College, Brunssum

Alweer een klas

De laatste weken voor de zomer. Al een week probeer ik mijn zoon uit te leggen dat hij geen negen weken zomervakantie heeft maar echt minder. Als hij de uitleg hoort, begrijpt hij dat wel. Hij ziet zijn vader immers elke dag naar school gaan. Toch voelt het voor hem niet zo. Hij heeft immers geen les meer. Hij hoeft alleen zijn rapport te komen ophalen, net na het begin van de vakantie.

Zijn gevoel is niet uniek. Het is het nationale puber-gevoel. En dat van sommige parlementsleden. Die vinden dan ook dat leerlingen meer uren onderwijs moeten hebben. En dat kan. Als scholen het werk anders inrichten.

Zeg nu eens eerlijk. Wie van ons zit te wachten op de ellenlange rapportvergaderingen aan het eind van het jaar? Als je wiskunde geeft, heb je een beperkt aantal klassen. Geef je aardrijkskunde dan zit je er een beetje tussenin. De collega's van muziek zijn helemaal de pineut. Op veel scholen neemt hun vak in het eindoordeel een andere positie in maar toch wordt er van hen verwacht dat ze de vergadering van alle 25 klassen bijwonen: dat is 25 keer een uur voor een rapportvergadering. Ze zien 25 keer andere vakdocenten worstelen met een oordeel. Ik heb vergaderingen meegemaakt

waarbij er in het oordeel slechts twee varianten genoemd werden. 'Hij kan het niet' of 'Ze wil niet'. Daarmee was de kous af en werd het lot van de leerling bezegeld. Ondertussen loste de collega Biologie een kruiswoordpuzzel op.

Laten we het anders doen en dit ritueel van rapport-

vergaderingen terugbrengen tot reële propties. Dit levert meer lesweken op en een groter plezier. Ik stel voor dat een kleine club beslist over het lot van de leerling. Zij mogen zich na het laatste lesuur buigen over de vraag of overgaan naar 4 havo zinvol is voor Marieke, of dat de weg via het vmbo misschien verstandiger is. Zij mogen een salomonsoordeel vellen over de hoogbegaafdheid van Wouter. Alle andere docenten mogen de laatste weken dan gebruiken voor leuke dingen zoals lesgeven, de sportdag, veldwerk enzovoort. Kortom, datgene waar ze goed in zijn: onderwijs. Laat de bureaucratie over aan de collega die droomt van een eigen kantoor. •

Laten we het ritueel van rapport- vergaderingen terugbrengen tot reële propties.

Veldwerk is populair onder leerlingen, zeker als ze moderne technische hulpmiddelen mogen gebruiken. De gps wordt dan ook regelmatig ingezet. In Limburg gaan ze nog een stap verder. De pda's waar zij mee werken kunnen veel meer dan enkel de locatie bepalen.

Met een pda op de hei

Zie komen deels puffend en deels tevreden aangelopen, de groepjes leerlingen van 4 atheneum aan het Carboon College. Een aantal van hen is erg moe. Zij hebben de route aan de hand van een klassiek A4'tje afgelegd en zijn daarbij verdwaald op de Brunssummerheide. Anderen mochten de route lopen met een pda (*personal digital assistant*, een elektronische agenda met extra functies zoals een gps). Dat was, zoals zij het noemen, 'heel relaxed'.

Digitale speurtocht

Simone Mesters (16) en Duncan Merckx (16) zijn de gelukkige proefkonijnen die het prototype van de pda mochten uitproberen. Eigenlijk wandelen ze de hei over met een kleine computer in de hand. Een ingebouwd gps-systeem wijst hen de weg. Daarnaast hebben ze de beschikking over digitaal opgeslagen achtergrondinformatie. Af en toe verschijnt

er een opdracht op het beeldscherm. Die heeft betrekking op de plek waar ze zich bevinden. Als de opdracht is voltooid, wijst het computertje hen in welke richting zij hun weg moeten vervolgen. Zo ontstaat een digitale speurtocht. De pda slaat de afgelegde route en de antwoorden ook op, zodat de docent aan het einde van de dag precies kan zien wat er is gebeurd en dit met de leerlingen kan bespreken.

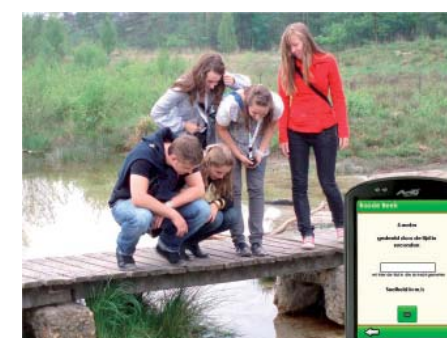
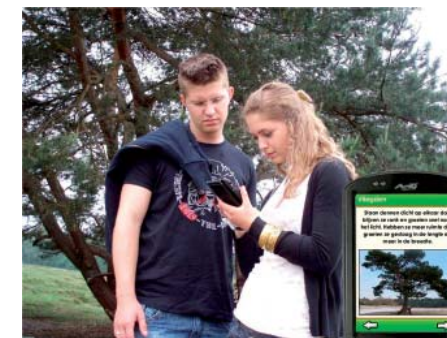
Simone en Duncan zijn na afloop laaiend enthousiast. Zo'n pda op zak maakt lopen opeens heel interessant. Hij biedt onderweg allerlei filmpjes over wat je onderweg tegenkomt, en je kunt er ook foto's mee maken en zelf filmen!

Hun docent aardrijkskunde: 'Waarom zou je je met de klas tot het lokaal beperken als je buiten ook ontzettend veel kunt opsteken?'

Waar leer je nu meer over je eigen omgeving, uit een boek of door erop uit te gaan?'

Geen TomTom

Véronique Hermans, docent en verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het eerste prototype, benadrukt nog eens dat een pda met zo'n programma echt méér is dan een TomTom voor op de hei. Ook bij de pda krijgt de gebruiker via beeld en/of geluid instructies over de af te leggen route. Maar waar een navigatiesysteem je primair van punt A naar punt B leidt, gaat dit systeem verder. Zo kun je audio- en videomateriaal invoeren op de pda. In dit geval is er lesstof over de Brunssummerheide opgeslagen. Dat laat de leerlingen aan de hand van een videofilmje zien welke ontwikkelingen hier in het verleden hebben plaatsgevonden. Ook kan er een boel extra achtergrondmateriaal worden opgeslagen, bijvoorbeeld gegevens over de bodem,

De succesformule uit Limburg laat zich prima kopiëren naar andere locaties.

het klimaat, en over de verschillende gebruikers van het gebied. Zo maak je ook zaken zichtbaar die je met het blote oog niet goed kunt waarnemen.'

Marcel Sevenich, docent aardrijkskunde van het Trevianumcollege uit Sittard, is al net zo enthousiast. 'Dit systeem kan voor allerlei doeleinden gebruikt worden. En niet alleen binnen de sectie aardrijkskunde.'

Meer locaties

Alle betrokken bij het Learning Lifestyle Project Brunssummerheide zijn ervan overtuigd dat de succesformule van de pda als onderwijstool op de Brunssummerheide heel goed te kopiëren is naar andere locaties. Al moet er nog heel wat gebeuren voordat het slimme apparaatje ook daadwerkelijk door scholen gebruikt gaat worden. Zo moeten er routes met achtergrondinformatie in elkaar gezet worden. En de aanschaf van de apparaten voor een hele klas kan de financiële mogelijkheden van een school wel eens te boven gaan.

In Limburg lijkt het gebruik een stap dichterbij gekomen. De docenten zijn een pilotfase ingegaan waarin GeoActive de kwaliteit van de lesprogramma's bewaakt en het Servicepunt Mobile Diensten de vertaalslag maakt van de lesbrieven op papier die docenten tot op heden gebruikten, naar digitale lesbrieven voor een mobiel toestel. •

Meer informatie: www.schrieversheide.nl